

**חוברת קורסים לשנת הלימודים תשע"ח הפתוחים
לכלל הסטודנטים באוניברסיטה
הפקולטה למדעי הרוח והחברה**

**ספטמבר 2017
סמסטר א'**

סמסטר א

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ג'	א'	ד"ר עודד תמוז	תורת המלחמה בעת העתיקה	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 121-1-0088
12:00-14:00	א'	א'	ד"ר עודד תמוז	תולדות עם ישראל בתקופת המקרא מהאבות ועד לכינון המלוכה	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 121-1-1061
18:00-20:00	ד'	א'	ד"ר יהונתן יוגב	מיתוסים של ימי קדם – המקרא והמיתולוגיה האוגריתית	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 121-1-1201
10:00-12:00	ד'	א'	פרופ' יובל גורן	טכנולוגיה ותרבות חומרית	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 135-1-0086
14:00-16:00	ב'	א'	פרופ' עופר מרדר	מוצא האדם וראשית התרבות האנושית	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 135-1-1011

סמסטר א

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
16:00-14:00	ד'	א'	ד"ר יובל יקותיאל	מבוא לארכיאולוגיה של איי וסוריה מהתקופה הכלקוליתית ועד לסוף תקופת הברונזה התיכונה	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 135-1-1401
16:00-18:00	ב'	א'	ד"ר יאנה צ'חנוביץ	מבוא לארכיאולוגיה וארכיטקטורה קלאסית	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 135-1-2051
18:00-20:00	ד'	א'	ד"ר פיטר לנרד	קהילות שרות – מסורת חיה של הפיוט בעדות ישראל	ספרות עברית 122-1-0498
18:00-20:00	ב'	א'	ד"ר גידי נבו	שובו של הבצל: תחנות בסאטירה הישראלית	ספרות עברית 122-1-4961
12:00-14:00	ד'	א'	ד"ר אסנת דמרי	עברית תקנית הלכה למעשה	לשון עברית 123-1-0018
10:00-12:00	ב'	א'	ד"ר חנן גפני	המקרא בעין הסערה	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0037
14:00-16:00	ד'	א'	פרופ' אמנון רז-קרקוצקין	המעבר לדפוס: הספרות העברית במאה השש-עשרה	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0058

סמסטר א

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	ב'	א'	ד"ר חנן גפני	מבוא לספרות בית שני, המשנה והתלמוד	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0087
08:00-10:00	ד'	א'	פרופ' טד פראם	המאה השש-עשרה	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0165
12:00-14:00	ד'	א'	מר אבירם צורף	ר' יוסף חיים, המודרניות העות'מנית וביקורת של החילון	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0208
12:00-14:00	ב'	א'	ד"ר עדה גבל	חרדיות – בין שמרנות לחידוש	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0218
10:00-12:00	ד'	א'	ד"ר מנשה ענזי	המזרח וקולוניאליזם: יהודים בארצות האסלאם	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0277
14:00-16:00	ג'	א'	פרופ' כנה ורמן	משיחיות ואסכטולוגיה בימי הבית השני: יהדות ונצרות	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0426

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ג'	א'	ד"ר אפרים שהם-שטיינר	תולדות עם ישראל בימי הביניים משנת 600 עד 1100	היסטוריה של עם ישראל 125-1-1151
08:00-10:00	ה'	א'	פרופ' טד פראם	תור הזהב של יהדות פולין עד ת"ח-ת"ט (1648-1649)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-1411
10:00-12:00	ג'	א'	פרופ' כנה ורמן	מבוא לתולדות עם ישראל בימי הבית השני	היסטוריה של עם ישראל 125-1-1921
12:00-14:00	א'	א'	פרופ' מוטי זלקין	תולדות עם ישראל בראשית העת החדשה	היסטוריה של עם ישראל 125-1-3161
12:00-14:00	א'	א'	פרופ' אורי ארליך	התפילה בישראל: היסטוריה תכנים ומשמעות	מחשבת ישראל 126-1-0030
14:00-16:00	ד'	א'	ד"ר עדיאל קדרי	מדרש בראשית רבה – היבטיים רעיוניים וספרותיים	מחשבת ישראל 126-1-0115

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
8:00-10:00	ב'	א'	פרופ' אורי ארליך	משפט ומוסר בפרשנות חז"ל לסיפורי המקרא	מחשבת ישראל 126-1-0140
16:00-18:00	א'	א'	ד"ר שלום צדיק	פילוסופיה נוצרית של ימי הביניים	מחשבת ישראל 126-1-0208
16:00-18:00	ד'	א'	פרופ' יובל הררי	מאגיית החלום היהודית	מחשבת ישראל 126-1-0218
16:00-18:00	ג'	א'	פרופ' רמי ריינר	מבוא למחשבת חז"ל וספרותה : התנאים (ס)	מחשבת ישראל 126-1-1011
14:00-16:00	א'	א'	ד"ר שלום צדיק	מבוא לפילוסופיה יהודית של ימי הביניים	מחשבת ישראל 126-1-1051
12:00-14:00	ב'	א'	ד"ר ניחם רוס	מבוא לפילוסופיה יהודית מודרנית בין המאות 17-19 (ס)	מחשבת ישראל 126-1-1141
10:00-12:00	ד'	א'	פרופ' עודד ישראלי	תולדות הקבלה – מראשיתה ועד ימינו	מחשבת ישראל 126-1-1261

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ב'	א'	פרופ' אורי ארליך	תלמוד למתחילים : מבואות וסוגיות (ס)	מחשבת ישראל 126-1-3271
10:00-12:00	ב'	א'	ד"ר ולדימיר לוין	האימפריה הרוסית בשקיעתה 1855-1917 (ס)	היסטוריה כללית 127-1-0194
18:00-20:00	ב'	א'	ד"ר ולדימיר לוין	רוסיה או פולין : ארצות מזרח אירופה בין שני אויבים (ס)	היסטוריה כללית 127-1-0218
14:00-16:00	ג'	א'	ד"ר מרב חקלאי	כסף בעולם העתיק (ס)	היסטוריה כללית 127-1-0256
14:00-16:00	ב'	א'	פרופ' יצחק חן	מבוא לימי הביניים המוקדמים (ס)	היסטוריה כללית 127-1-1081
12:00-14:00	ג'	א'	פרופ' יוליה אוסטינובה	תחילת תרבות המערב יוון (ס)	היסטוריה כללית 127-1-1841
10:00-12:00	ד'	א'	פרופ' הלי זמורה	מבוא לעת החדשה המוקדמת (ס)	היסטוריה כללית 127-1-6081

סמסטר א

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ד'	א'	ד"ר מריוס כהן	מבוא לפילוסופיה - כללי	המחלקה לפילוסופיה 131-1-1011
10:00-12:00	ב'	א'	ד"ר ניעה ארליך	סוגיות בניו מדיה	אמנויות 134-1-0108
12:00-14:00	ה'	א'	ד"ר דניאל אונגר	מבוא לאמנות העת החדשה המוקדמת	אמנויות 134-1-0114
14:00-16:00	ב'	א'	ד"ר ניעה ארליך	מבוא לגיימינג כאמנות המאה ה-21	אמנויות 134-1-0118
10:00-12:00	ג'	א'	ד"ר רונית מילאנו	תולדות היופי : אסתטיקה ותולדות האמנות	אמנויות 134-1-0140
12:00-14:00	א'	א'	ד"ר שרה אופנברג	מקורות נוצריים לתולדות האמנות	אמנויות 134-1-0170

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ג'	א'	ד"ר עודד תמוז	תורת המלחמה בעת העתיקה	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 121-1-0088

תיאור קצר של הקורס

מטרת השיעור היא להקנות מושגי יסוד במלחמה בעת העתיקה (עד 333 לפנה"ס). הקורס יכלול שני מבואות: הראשון יעסוק בשאלה מדוע וממתי נלחמים והשני יעסוק בזירה (המזרח הקדום והכוחות העיקריים שפעלו בו). לאחר מכן יבדקו אספקטים שונים בנושא המלחמה: תפקידם של האלים במלחמה, מודיעין, חיילים וציוודם, תנועה ומעבר מכשולים, מזון ומים, קרב שדה, לוחמת מצור, כלי נשק והתפתחותם, לוחמה ימית ושלום והסכמי שלום.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	א'	א'	ד"ר עודד תמוז	תולדות עם ישראל בתקופת המקרא מהאבות ועד לכינון המלוכה	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 121-1-1061

תיאור קצר של הקורס

אדם החי במדינת ישראל, חזקה עליו שהוא בעל ידע רחב על השלבים הראשוניים של היווצרות עם ישראל. אלא, זה איננו ידע העומד בקנה המידה של החקירה ההיסטורית. אותו אדם מתייחס לדמויות כגון האבות, משה ודוד כאל דמויות היסטוריות ואל הטקסטים המספרים עליהם כדו"ח אמיתי, שאין עליו עוררין. המטרה הראשונית של הקורס היא לבדוק, עד כמה שניתן, מה בכל זאת ניתן לברר על היווצרותו של עם ישראל ותולדותיו המוקדמות.

בקורס נעסוק בהיווצרות עם ישראל, תולדות עם ישראל וממלכת ישראל.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
18:00-20:00	ד'	א'	ד"ר יהונתן יוגב	מיתוסים של ימי קדם – המקרא והמיתולוגיה האוגריתית	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 121-1-1201

תיאור קצר של הקורס

בקורס זה נעסוק בשאלות מהו מיתוס והאם קיימים מיתוסים או שברי מיתוסים בספרות המקרא. במהלך הקורס יכירו הסטודנטים טקסטים מיתולוגיים קדומים, בעיקר טקסטים מהספרות של עיר הממלכה אוגרית, שהתקיימה במחצית השנייה של האלף השני לפנה"ס. דגש מיוחד יושם על זיקתם של מיתוסים אלה לספרות המקרא.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ד'	א'	פרופ' יובל גורן	טכנולוגיה ותרבות חומרית	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 135-1-0086

תיאור קצר של הקורס

הקורס עוסק בהופעתן ודרכי התפתחותן של מגוון הטכנולוגיות המורכבות (הפירוטכנולוגיות), המופיעות למן השלב הפרוטו-היסטורי של הלבאנט ועד לתקופת הברזל, ובתוכן, תעשיות הטיח, הקדרות, המטלורגיה והזכוכית. יידונו הרקע החברתי והתרבותי להופעתה של כל טכנולוגיה מורכבת והשימושים המשוערים שלה בחברה בה יוצרה, תוך הצגת מגוון שיטות מדעיות מתאימות למחקרן. הקורס ינתח את מאפייניה של כל טכנולוגיה, אופן הופעתה והתפתחותה. כמו כן, ייערך ניסיון לעמוד על המניעים והתנאים שהביאו להופעת הטכנולוגיה, מגוון המוצרים המאפיינים אותה והפרשנויות החברתיות והכלכליות הנובעות ממנה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ב'	א'	פרופ' עופר מרדר	מוצא האדם וראשית התרבות האנושית	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 135-1-1011

תיאור קצר של הקורס

סקירה ארכיאולוגית ואנתרופולוגית של אנשי תקופת האבן, במיוחד הופעת האדם באפריקה, הופעת ההומו ספיאנס ותקופת האבן הקדומה באירופה, כמו גם אמנות תקופת הקרח. הקורס עוסק בפרק הזמן שבין חמשה מיליון ועד ל-עשרת אלפים שנה, לפני זמננו.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
16:00-14:00	ד'	א'	ד"ר יובל יקותיאל	מבוא לארכיאולוגיה של א"י וסוריה מהתקופה הכלקוליתית ועד לסוף תקופת הברונזה התיכונה	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 135-1-1401

תיאור קצר של הקורס

סקירת התרבות החומרית של א"י וסוריה מהתקופה הכלקוליתית (מעבר מתקופת הברזל לתקופת הברונזה) ועד סוף תקופת הברונזה (5000-1200 לפנה"ס). בקורס יילמדו מושגי יסוד, כרונולוגיה, שיטות מחקר וארכיאולוגיה משווה. כמו כן יינתן הרקע ההיסטורי-תרבותי במזרח הקדום, במצרים ובאגן הים התיכון בתקופות אלו.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
18:00-16:00	ב'	א'	ד"ר יאנה צ'חנוביץ	מבוא לארכיאולוגיה וארכיטקטורה קלאסית	מקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום 135-1-2051

תיאור קצר של הקורס

סקירת מרכיבי התרבות החומרית של העולם הקלאסי - מתחילת האלף הראשון לפנה"ס ועד לשלהי העולם הקלאסי, במאה השביעית לספ'. הקורס נועד ללמד את "השפה הארכיאולוגית", ז"א, הכרת המושגים והמונחים הטכניים בהם משתמש הארכיאולוג בכלל, והארכיאולוג של התקופות הקלאסיות בפרט, כדי לתאר את התרבות החומרית אותה הוא חוקר ומפרסם.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
18:00-20:00	ד'	א'	ד"ר פיטר לנרד	קהילות שרות – מסורת חיה של הפיוט בעדות ישראל	ספרות עברית 122-1-0498

תיאור קצר של הקורס

הקורס יעסוק במורשת הפיוטית החיה של יותר מ-1600 שנה בעדות השונות של עם ישראל משני היבטים: הטקסטואלי והמוסיקאלי. השיעורים יציעו מפגשים חווייתיים מונחים עם טקסטים שלא תמיד מתמסרים לקורא המודרני במבט ראשון. נכיר מסורות מוסיקאליות של העדות השונות שזכו רק בדור הנוכחי לתחייה על ידי מוסיקאים שנזכרו בשורשים המוסיקאליים שלהם ועל ידי המיזם 'קהילות שרות'. הדרישות בקורס הן נוכחות, רפרט ומבחן בית.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
18:00-20:00	ב'	א'	ד"ר גידי נבו	שובו של הבצל: תחנות בסאטירה הישראלית	ספרות עברית 122-1-4961

תיאור קצר של הקורס

סאטירה היא חלק משמעותי וחשוב מכל תרבות עשירה, חיה ובוועטת. הקורס יעסוק באופן שבו השסעים והמתחים המרכזיים המכוננים את החברה בישראל משתקפים בסאטירה הישראלית. בין המתחים שיידונו בקורס: המתח הדתי-חילוני; המתח האשכנזי-מזרחי; המתח היהודי-ערבי; המתח הגברי-נשי.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	ד'	א'	ד"ר אסנת דמרי	עברית תקנית הלכה למעשה	לשון עברית 123-1-0018

תיאור קצר של הקורס

הקורס משמש מבוא ללשון העברית, לדקדוקה ולעושרה התרבותי. מטרת השיעור היא שיפור כושר הביטוי בעל פה בעברית, בשימת דגש על טעויות הגייה, תחביר וסגנון.

אם תהיתם אי פעם.... אם שאלתן את עצמכן....

צומת – זכר או נקבה? ומה ההגייה הנכונה – **מְקַרְר** או **מְקָרֵר**? מדוע יש לומר **הַקְּתִים** אבל **הַקְּתִים**? מדוע **גַּרְבִּים** לא יהיו לעולם מסריחות בעברית? ומדוע **בַּשְּׂתִים דוּבִים** אין טעות? האם **מִילָה בַּסַּלַע** שווה משהו? וכמה יו"דים יש במילה **מַצוֹיִיִּין**?
לא יודעים את התשובות? – הירשמו לקורס!

דרישות הקורס: נוכחות חובה.

מבנה הציון: 70 אחוז ציון מבחן ; 30 אחוז ממוצע של שלושה מבדקים קצרים.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ב'	א'	ד"ר חנן גפני	המקרא בעין הסערה (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0037

תיאור קצר של הקורס

זמן קצר לאחר חתימתו, הפך העיסוק במקרא לשדה קרב בין זרמים וגישות שונות, ובראשן היהדות, הנצרות והאסלאם. פולמוסים התנהלו אודות נוסח המקרא, פרשנותו ואופן חיבורו. במהלך קורס זה נתחקה אחר הפולמוסים שהתנהלו אודות המקרא, החל בעת העתיקה, ובהמשך בימי הביניים ובעת החדשה, ונעמוד על תרומתן בעיצוב תובנות ביקורתיות מודרניות הנוגעות לקאנון המקראי.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ד'	א'	פרופ' אמנון רז-קרקוצקין	המעבר לדפוס: הספרות העברית במאה שש עשרה (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0058

תיאור קצר של הקורס

הקורס יבחן היבטים שונים של "מהפיכת הדפוס" מהזווית של הספרות העברית. אנו נדון בהבדלים בין תרבות מנוסקריפטית ותרבות דפוס, ונברר את השינויים התרבותיים שהתחוללו על רקע המהפכה הטכנולוגית.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	ב'	א'	ד"ר חנן גפני	מבוא לספרות בית שני, המשנה והתלמוד (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0087

תיאור קצר של הקורס

בקורס מבוא זה התלמידים יתנסו בקריאה ופרשנות של המקורות הספרותיים של תקופת הבית השני, המשנה והתלמוד. התלמידים יכירו את סגנון כל אחד מן החיבורים, את ההקשר שבו הם נוצרו ומהי תרומתו להכרת תולדות התקופה. הם יתנסו בפירוש וניתוח משווה של החיבורים. הקורס ינחה את התלמודים להשתמש בכלי חיפוש, מבואות מהדורות ופירושים כדי לנצל את המקורות העומדים לרשותנו. מספר קבוצות של מקורות יידונו בקורס ובהם: ספרות היסטוריוגרפית, פילון, מקרא משוכתב, ספרות קומראן, משנה ותוספתא, מדרשי הלכה ואגדה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
8:00-10:00	ד'	א'	פרופ' טד פראם	המאה השש עשרה (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0165

תיאור קצר של הקורס

הקורס יתעסק בהתפתחויות במהלך המאה השש עשרה שעיצבו את התרבות המערבית והשפיעו על ההיסטוריה של היהודים. גילוי אמריקה, מדע וטכנולוגיה, מעברים, דת וחיי היום יום יהיו נושאים לדיון. אף על פי שעיקר הקורס יתעסק במערב אירופה, יהיו דיונים על גירוש ספרד ומזרח אירופה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	ד'	א'	מר אבי-רם צורף	ר' יוסף חיים : המודרניות העויתמנית וביקורת שיח החילון (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0208

תיאור קצר של הקורס

בקורס ננסה להתחקות אחר סוגיות מרכזיות בהן עסק ר' יוסף חיים מבגדאד(ה'בן איש חי', -1834-1909)-- מי שהיה אחד מחשובי הפוסקים, הדרשנים והמקובלים של הקהילה היהודית בבגדאד במאה התשע עשרה-- תוך העמדתן ברקע ההיסטורי של פעולתו? התגבשותה של בגדאד העות'מאנית בתקופת התנטימאת, על דפוסי המודרניות הייחודיים לה. נבקש לאתגר את האופן בו נתפס הרי"ח מנקודת מבטם של יהודים-אירופים, ולזהות בו ציר מרכזי לבחינה ביקורתית של המודרניות האירופית. במהלך הקורס נדון בסוגיות של תפיסות פרשנות ולשון, היחס בין המנהיג הרוחני לקהלו, עיצוב דמותו של היחיד על רקע הבניית חלקי אישיותו בספרות הקבלית, ביקורת חברתית מנקודת מבט מגדרית ומעמדית, השיח התיאולוגי על המדע ותפיסתו של הידע הקבלי. זאת תוך עיון בסוגות הכתיבה השונות? ספרות דרוש, פרשנות תלמוד וקבלה, פיוט, חידות וספרות שאלות ותשובות.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	ב	א	ד"ר עדה גבל	חרדיות – בין שמרנות לחידוש (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0218

תיאור קצר של הקורס

הקורס יעסוק בשינויים שעברה היהדות האורתודוקסית במזרח ובמרכז אירופה בסוף המאה ה-19, ובמהלך המאה ה-20. בקורס נעסוק בהתגבשותה של האורתודוקסיה, ביסודות ההיסטוריים שהובילו להפיכתה לחברה חרדית, בפעילות החברתית-קהילתית ברמה המקומית וברמה הארצית, ביחסים בינלאומיים בין הארגונים האורתודוקסיים השונים ובתהליך המעבר של מרכז הכובד החרדי לארץ ישראל.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ד	א	ד"ר מנשה ענזי	המזרח וקולוניאליזם: יהודים בארצות האסלאם (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0277

תיאור קצר של הקורס

בקורס נכיר את חיי היהודים בתקופה המודרנית בארצות האסלאם. נדון במקום היהודים על פי החוק המוסלמי (השריעה), ובשינויים שבאו בעקבות חדירת מעצמות המערב, בעיקר צרפת ואנגליה. נשאל על השותפות בין יהודים לקולוניאליסטים ועל מקום היהודים בתהליך הדה-קולוניאליזם המקומי. מתוך המושגים שילמדו בקורס ניטיב להבין אף את חיי המזרחים בישראל.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ג'	א'	פרופ' כנה ורמן	משיחיות ואסכטולוגיה בימי הבית השני : יהדות ונצרות (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-0426

תיאור קצר של הקורס

הקורס ייפתח באיתור הציפיות, האסכטולוגיות והאפוקליפטיות, שהיו נפוצות בעם היהודי במהלך ימי הבית השני. הוא ימשך במאמץ להבין את תנועתו של ישוע ואחר כך יתמקד בשאלה מדוע וכיצד שינתה תנועה זו את פניה עם עליבתו. שאלות המשנה שתעלינה : אילו עיקרי אמונה תלמידיו של ישוע והמצטרפים אליהם יצרו והפיצו ; מה היה יחסה של התנועה החדשה ליהדות, לפגאניות ולזרמים הפילוסופיים ומה משך נכרים אל שורותיה. החקירה תעשה בעזרת עיון בספרות הבית השני (ספרות חיצונית ; מגילות קומראן ; יוספוס) וספרי הברית החדשה. שאלות מתודולוגיות הכרוכות בספרות המגוונת הזו ידונו גם הן.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ג'	א'	ד"ר אפרים שהם-שטיינר	תולדות עם ישראל בימי הביניים משנת 600 עד 1100 (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-1151

תיאור קצר של הקורס

הקורס יסקור את הנושאים והזירות המרכזיות בתולדות עם ישראל בחלקם הראשון של ימי הביניים בין עליית האסלאם לסיומה של המאה ה-11.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
08:00-10:00	ה'	א'	פרופ' טד פראם	תור הזהב של יהדות פולין עד ת"ח ות"ט (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-1411

תיאור קצר של הקורס

הקורס יתאר את ההיסטוריה של יהדות פולין מתחילתה ועד גזירות ת"ח-ת"ט. הדיונים יכללו תרבות, דמוגרפיה, כלכלה וגם התפתחויות בממשל עצמי. המטרה היא להעניק למשתתפים תמונה כוללת של חיי היהודים באזור בתקופה ההיא.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ג'	א'	פרופ' כנה ורמן	תולדות עם ישראל בתקופת בית שני (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-1921

תיאור קצר של הקורס

הקורס עוסק בתולדותיהם של היהודים מהכרזתו של כורש בשנת 538 לפני הספירה ועד לחורבן בית המקדש ע"י הרומאים בשנת 70 לספירה, מבחינה רוחנית, חברתית, כלכלית ופוליטית. ההדרכות עוסקות בביבליוגרפיה המודרנית.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	א	א'	פרופ' מוטי זלקין	תולדות עם ישראל בעת החדשה המוקדמת (ס)	היסטוריה של עם ישראל 125-1-3161

תיאור קצר של הקורס

הקורס יעסוק בבחינת ההיבטים השונים של תולדות היהודים במאות 10-17. במסגרת הקורס נדון בתופעות כגון החסידות, הנאורות, האורתודוקסיה, הרפורמה, ההגירה, האנטישמיות המודרנית והשואה, הרעיון הציוני, הזרמים השונים בתנועה הציונית, מתנגדי הציונות, ארץ ישראל ותושביה במאתיים השנים האחרונות.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	א'	א'	פרופ' אורי ארליך	התפילה בישראל: היסטוריה תכנים ומשמעות	מחשבת ישראל 126-1-0030

תיאור קצר של הקורס

הקורס פתוח בפני יודעי תפילה ובפני מי שאינם מכירים את התפילה. התפילה היא מרכיב קבוע בתרבות היהודית לדורותיה. נלמד להכיר את תולדותיה מראשית היווצרותה ועד לימינו אלה. נכיר את תכני התפילה המרכזיים ותפקידם התרבותי והדתי. כמו כן נכיר את הסידור לסוגיו ולתקופותיו מהמאה התשיעית ועד לעת החדשה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ד'	א'	ד"ר עדיאל קדרי	מדרש בראשית רבה – היבטיים רעיוניים וספרותיים	מחשבת ישראל 126-1-0115

תיאור קצר של הקורס

הקורס יעסוק בחיבור המדרשי הקלאסי לספר בראשית המכונה: מדרש בראשית רבה. נקרא טקסטים נבחרים מתוך חיבור זה, נבקש לעמוד על דרכי הפרשנות המדרשיות לפסוקי המקרא ולבחון מגמות רעיוניות והיבטים ספרותיים הבאים לידי ביטוי בחיבור זה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
8:00-10:00	ב'	א'	פרופ' אורי ארליך	משפט ומוסר בפרשנות חז"ל לסיפורי המקרא	מחשבת ישראל 126-1-0140

תיאור קצר של הקורס

הקורס יעסוק בניתוח פרשנותם של חז"ל לטקסט המקראי תוך שימת דגש לעיסוקם בנושאים שיש בהם היבטים משפטיים ומוסריים. תועמד השאלה מהם הכלים הפרשניים שבהם חז"ל ניגשים לטקסט המקראי והאם ניתן לחשוף בפרשנותם עולם ערכים שעמו הם ניגשים להבנת המקרא. במהלך הקורס ידונו מספר טקסטים מקראיים ופרשנות חז"ל עליהם כדוגמת הריגת המצרי בידי משה, מכות מצריים ועוד.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
16:00-18:00	א'	א'	ד"ר שלום צדיק	פילוסופיה נוצרית של ימי הביניים	מחשבת ישראל 126-1-0208

תיאור קצר של הקורס

בקורס יינתן מבוא לפילוסופיה הנוצרית בימי הביניים. החלק הראשון של הקורס יעסוק באוגוסטינוס ובפילוסופיה הנוצרית של תחילת ימי הביניים. לאחר מכן נתמקד בפילוסופים שהיו בין המאות ה-12 וה-14 תקופת פריכתה של הפילוסופיה המכונה סכולסטית. אנחנו נדון גם בתהליכים פילוסופיים וגם בתהליכים היסטוריים שהשפיעו והיצבו את הפילוסופיה הנוצרית בימי הביניים.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
16:00-18:00	ד'	א'	פרופ' יובל הררי	מאגיית החלום היהודית	מחשבת ישראל 126-1-0218

תיאור קצר של הקורס

הקורס יעסוק בחלומות, בכשפים ובקשר שבין כישוף וחלימה בתרבות היהודית. נעמוד על תפיסת החלום ביהדות ועל מאפייניה של תרבות הכישוף היהודית ונתמקד במאגיית החלום, על ענפיה השונים. נבחן פרקטיקות מאגיות אגרסיביות הקשורות בחלימה – פגיעה בזולת באמצעות חלומות והשתה של חלומות ארוטיים עליו/עליה ונתחקה אחר הדרכים לידיעת הנסתר באמצעות חלום – פרקטיקות של שאלת חלום, ופרקטיקות לזימון מתים ושדים לחלום לשם לימוד נסתרות מפיהם.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
16:00-18:00	ג'	א'	פרופ' רמי ריינר	מבוא למחשבת חז"ל וספרותה : התנאים (ס)	מחשבת ישראל 126-1-1011

תיאור קצר של הקורס

מטרת הקורס היא להכיר לתלמידים את היצירות הספרותיות הבולטות שהותירה התקופה התנאית לדורות שאחריה: המשנה, התוספתא, מדרשי ההלכה והאגדה. לצד העיון הספרותי יודגשו קווים מרכזיים של התקופה שראשיתה בשלהי הבית השני, המשכה בתקופה שבין החורבן ומרד בר כוכבא וסיומה בראשית המאה השלישית כאשר לאורך תקופה זו קיימות קבוצות יהודיות נוספות (איסיים, יהדות הלניסטית) ובאה לעולם גם הנצרות ההופכת במהלך התקופה לדת בעלת השפעה עצומה במרחב ההתהוות של ספרות חז"ל הקלאסית.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	א'	א'	ד"ר שלום צדיק	מבוא לפילוסופיה יהודית של ימי הביניים	מחשבת ישראל 126-1-1051

תיאור קצר של הקורס

בקורס אנו נלמד על השאלות המרכזיות ועל האישים המרכזים בפילוסופיה היהודית בימי הביניים. תחילה נראה הגדרות שונות של הדת ושל הפילוסופיה ונעמוד על היחסים האפשריים ביניהם. האם הדת והפילוסופיה מערכות משלימות או סותרות? מה מקור הסמכות של כל אחת מהם? מה טיבעו של המחויבות של הפילוסוף הדתי לשני המערכות השונות? לאחר מכן נדון בשורה של הוגים מרכזים ונסקור את עיקר מפעלם עם דגש על עמדתם בנוגע למתח הקיים בין הדת (היהודית) לבין הפילוסופיה. נעיין בשאלות כמו הבחירה החופשית, תוארי האל, מהות ההשגחה ובעיית צדיק ורע לו. מטרת הקורס היא לאפשר הכרה עם כלל הזרמים של הפילוסופיה היהודית ולעמוד על המחלוקות העיקריות ביניהם.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	ב'	א'	ד"ר ניחם רוס	מבוא לפילוסופיה יהודית מודרנית בין המאות 17-19 (ס)	מחשבת ישראל 126-1-1141

תיאור קצר של הקורס

קורס זה מכוון להציג מבוא והיכרות ראשונית עם שורה של הוגים וזרמים מרכזיים שהטביעו את חותמם המיוחד על השיח המחשבתי ביהדות המאות 17-19. כיצד השפיעו רוחות העת החדשה על תפיסת היהדות של הוגים יהודיים? אילו היבטים יהודיים נדרשו 'להתגונן' או 'להתעדכן' בעקבות שינויים במחשבה הפילוסופית החדשה או בטעמו התרבותי והחברתי של האדם המודרני?

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ד'	א'	פרופ' עודד ישראלי	תולדות הקבלה – מראשיתה ועד ימינו	מחשבת ישראל 126-1-1261

תיאור קצר של הקורס

בקורס זה נסקור את תולדות תורת הסוד העברית והקבלה, על השלבים השונים של התפתחותה, החל בתורות איזוטריות קדם קבליות, דרך הופעתה ההיסטורית של הקבלה בימי הביניים, התקבלותה והתעצמותה במהלך מאות השנים הבאות, ועד למקומה בתרבות המודרנית. נכיר את תורות הסוד העבריות העתיקות ונכיר את מושגי היסוד של הקבלה ואת העקרונות התיאולוגיים והאידיאולוגיים שעליהם היא מבוססת, ונעמוד על שאלות יסוד בתולדותיה. כל זאת תוך עיון במבחר מן המקורות הספרותיים שלה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ב'	א'	פרופ' אורי ארליך	תלמוד למתחילים : מבואות וסוגיות שונות (ס)	מחשבת ישראל 126-1-3271

תיאור קצר של הקורס

הקורס מיועד לתלמידים שאין להם רקע מוקדם או שלא למדו תלמוד בשיטה מדעית ביקורתית. בקורס יינתנו מבואות לנושאים מרכזיים ויילמדו מספר סוגיות שידגימו את דרכו של התלמוד ואת מבנהו.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ב'	א'	ד"ר ולדימיר לוין	האימפריה הרוסית בשקיעתה -1855-1917 (ס)	היסטוריה כללית 127-1-0194

תיאור קצר של הקורס

127-1-6081

הקורס יעסוק בהיסטוריה של האימפריה הרוסית המאוחרת, ממלחמת קרים ועד מהפכת 1917. נדון בתהליכי מודרניזציה, ברפורמות ורפורמות נגד, בהתהוות החברה האזרחית, ובתנועה המהפכנית אשר מוטטה בסופו של דבר את האימפריה. נעסוק גם במדיניות הרוסית בשאלת המיעוטים הלאומיים, כולל היהודים, ובנסיונותיה להיות בו בזמן אימפריה רב-לאומית ומדינת לאום רוסית.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
18:00-20:00	ב'	א'	ד"ר ולדימיר לוין	רוסיה או פולין : ארצות מזרח אירופה בין שני אויבים (ס)	היסטוריה כללית 127-1-0218

תיאור קצר של הקורס

מדינות מזרח אירופה (ליטא, בלרוס, אוקראינה) נוצרו בתנאי המאבק בין רוסיה לבין פולין. הקורס יעסוק בתולדות מאבק זה על ההגמוניה במזרח אירופה מתקופת ימי הביניים ועד המאה ה-20, דרך היעלמותה של פולין מהמפה האירופאית בשלהי המאה ה-18, שאיפותיה לתקומה במשך המאה ה-19, הקמתה מחדש ב-1918 ונפילתה קורבן לגרמניה הנאצית וברית המועצות הקומוניסטית ב-1939. נבדוק לא רק את ההיסטוריה הרוסית והפולנית, אלא גם בהיסטוריה של האוקראינים, הבלרוסים, הליטאים, היהודים ושל עמים אחרים שחיו במרחב מזרח אירופאי. עמים אלה הפכו ללאומים מודרניים ושאפו לעצמאות בתנאי היריבות בין פולין לרוסיה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ג'	א'	ד"ר מרב חקלאי	כסף בעולם העתיק (ס)	היסטוריה כללית 127-1-0256

תיאור קצר של הקורס

הקורס מיועד לתלמידים שאין להם רקע מוקדם או שלא למדו תלמוד בשיטה מדעית ביקורתית. בקורס יינתנו מבואות לנושאים מרכזיים ויילמדו מספר סוגיות שידגימו את דרכו של התלמוד ואת מבנהו.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ב'	א'	פרופ' יצחק חן	מבוא לימי הביניים המוקדמים (ס)	היסטוריה כללית 127-1-1081

תיאור קצר של הקורס

מטרת הקורס היא לסקור את תולדות אירופה ושכנותיה במהלך ימי הביניים. הקורס יעסוק בתהליכים המרכזיים שעיצבו את החברה והתרבות באירופה, תוך מתן דגש לעליית מוסדות שלטון וכנסייה, וכן לתמורות בתחומי הכלכלה, טכנולוגיה, דת, ורפואה. בנוסף, תלמידים ייחשפו במהלך הקורס לאסכולות המרכזיות של חקר ההיסטוריה של בימי הביניים.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	ג'	א'	פרופ' יוליה אוסטינובה	תחילת תרבות המערב יוון (ס)	היסטוריה כללית 127-1-1841

תיאור קצר של הקורס

הקורס מתמקד בתהליכים מרכזיים בהיסטוריה היוונית העתיקה ומדגיש את תרומתם וחשיבותם להיסטוריה העולמית. הדיון מתחיל מתרבויות יוון הטרומ-קלאסית, ועובר לתקופה הארכאית, בה התגבשו היסודות החברתיים, המדיניים והתרבותיים של הציוויליזציה היוונית. בהמשך נדונים התהוות הדמוקרטיה באתונה, תפקידה החשוב בתקופת הזוהר של יוון, ומאבקים בין הערים שמשטרן שונה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ד'	א'	פרופ' הלי זמורה	מבוא לעת החדשה המוקדמת (ס)	היסטוריה כללית 127-1-6081

תיאור קצר של הקורס

הקורס מתחקה אחר המגמות המרכזיות בהיסטוריה של אירופה ומדגיש את השפעתם ארוכת-הטווח ביצירת היסודות לעידן המודרני. הקורס נפרש על שני צירים במקביל: כרונולוגי ותמטי. הוא מתמקד בשנים 1300-1700 ובנושאים הבאים: רנסנס והומניזם, רפורמציה ומלחמות הדת, התפתחותם של הכוחות הגדולים באירופה והמאבק על ההגמוניה במערב היבשת.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ד'	א'	דרי' מריוס כהן	מבוא לפילוסופיה - כללי	המחלקה לפילוסופיה 131-1-1011

תיאור קצר של הקורס

מהי פילוסופיה? מה מבקשים העוסקים בה? מה ערך יש לעיסוק זה? מילולית, "פילוסופיה" פירושה אהבת (פילו) החכמה (סופיה), אך מהו פשרה של אהבה זו? מה אוהבים הפילוסופים (או למה הם נאמנים) כאשר הם אוהבים את החכמה ומגלים לה מחויבות? בקורס זה נציג כמה מן הפירושים האפשריים למושג אהבת החכמה המגדיר את התחום, ואת הבעיות העולות על דרכה של האהבה הפילוסופית לאור פירוש זה. בעיות אלה הן בעיות הפילוסופיה היסודיות.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ב'	א'	ד"ר ניעה ארליך	סוגיות בניו מדיה	אמנויות 134-1-0108

תיאור קצר של הקורס

אמנות ניו-מדיה מערערת את הגבולות שבין אמנות, מדע, טכנולוגיה ועיצוב ומשקפת את המהפך הטכנולוגי והתרבותי של המאה ה-21. הקורס ידון באופנים בהם אמנות ניו-מדיה מגדירה מחדש את האובייקט האמנותי, תפקידו של האמן ומעמדו של הצופה. נשאל, בין היתר, כיצד שינו המחשבים, האינטרנט ותרבות המסכים את פניה של האמנות? מה הקשר בין אנימציה, משחקים ורובוטים לאמנות? איך הפך הצופה למשתתף ומשתמש אינטראקטיבי? ואיך ניתן להבין אמנות זו ביחס לאמנות העבר?

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	ה'	א'	ד"ר דניאל אונגר	מבוא לאמנות העת החדשה המוקדמת	אמנויות 134-1-0114

תיאור קצר של הקורס

סקירה זו מתמקדת בהתפתחות הציור, הפיסול והאדריכלות לאורך ארבע מאות שנה. תחילתה של הסקירה בהתפתחות אמנות הרנסנס באיטליה; אנו נראה כיצד רעיונות מיוחדים אודות מרכזיותו של האדם ביקום התפתחו לאורך הדורות עד שהגיעו לשיאם בשתי מהפכות, הצרפתית והאמריקאית, לקראת סופה של המאה השמונה-עשרה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
14:00-16:00	ב'	א'	ד"ר ניעה ארליך	מבוא לגיימינג כאמנות המאה ה-21	אמנויות 134-1-0118

תיאור קצר של הקורס

עולם הגיימינג אולי נתפס בעיני רבים כמשחק, כפנטזיה או כבזבז זמן ילדותי אך התחום עבר מהפך עצום וכעת מהווה פלטפורמה ליצירה וביטוי - מה שבעבר אולי היה משחק נהפך למציאות במובנים רבים. ענף הגיימינג כיום עולה ברווחיו על ענפי הקולנוע והמוסיקה יחדיו, מהווה בסיס למערכת כלכלית ענפה המבוססת על מוצרים וירטואליים, מהווה פלטפורמה לקמפיינים פוליטיים, מפגשים חברתיים ולימודיים, כעולם אמנות ועוד. ככזה, תחום הגיימינג הופך לבסיס מחקר אקדמי עשיר. קורס מבוא זה יבחן את תחום הגיימינג כאמנות המאה ה-21 וכבסיס תיאורטי לכיווני מחקר רבים ונושקים. מטרת הקורס להוות מבוא לתרבות הגיימינג, יצירת קונטקסט היסטורי לתחום וקישור הגיימינג למגמות תרבותיות נוספות בימינו וכל זאת בכדי להבין את תהליך התפתחות הגיימינג מהקשר משחקי נטו לשילובו בתחומים רבים אחרים אשר משנים הגדרות ותפיסות קודמות של משחקים על ידי שילובם באמנות, מידע, ספורט, טיפול פיזי ופסיכולוגי, קולנוע ועוד.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
10:00-12:00	ג'	א'	ד"ר רונית מילאנו	תולדות היופי : אסתטיקה ותולדות האמנות	אמנויות 134-1-0140

תיאור קצר של הקורס

בקורס זה נבחן את תפיסת היופי כפי שבאה לידי ביטוי באמנות מן העת העתיקה ועד היום.

נדון בזיקה בין המושגים אמת, אשליה, תחושה, מראה, ובאופן שבו יופי וכיעור נתפסים על ידי החושים, ומעוצבים על ידי טעם ומגמות תרבותיות. במסגרת הקורס ננתח יצירות אמנות מערביות לצד קריאת מקורות ראשוניים העוסקים בתפיסת היופי והאמנות לאורך ההיסטוריה.

שעה	יום	סמס'	מרצה	שם הקורס	מחלקה ומספר הקורס
12:00-14:00	א'	א'	ד"ר שרה אופנברג	מקורות נוצריים לתולדות האמנות	אמנויות 134-1-0170

תיאור קצר של הקורס

הקורס יסקור את התפתחותה של אמנות ימי הביניים כחלק מהותי מתולדות הנצרות מראשיתה באימפריה הרומית ועד הרפורמציה. האמנות הנוצרית של ימי-הביניים תיסקר לאור ההתפתחויות התיאולוגיות. תועלה שאלת מקומה ותפקידה של האמנות במסגרת הכנסייה. האמנות תיבחן לאור המסרים הנוצריים, מקורותיהם הטקסטואליים הנוצריים ומשמעותם. יועלו היבטים ליטורגיים ונושאים פולחניים-היסטוריים, כגון התפתחותן של סכמות ייצוג המתאימות לדוגמה הנוצרית על מגוון רעיונותיה.